RIIGIKONTROLL

Peakontrolöri otsus

Tallinn 15.07.99 nr 50-13/13

Balti Kaitsekolledži rajamise ja eraldatud vahendite kasutamise tõhususe kontroll

Kontrolör Toivo Kaseorg kontrollis Balti Kaitsekolledži rajamise ja eraldatud vahendite kasutamise tõhusust ning koostas 15.03.99. aastal asjakohase akti. Selgitused ja märkused akti juurde esitas Balti Kaitsekolledž 12.04.99 ja Kaitseministeerium 15.04.99.

Kontrollimise eesmärk oli selgitada, kas vanemstaabiohvitseride koolitus kolledžis on väliskoolitusega võrreldes Eesti Vabariigi jaoks tõhus.
Ülesande täitmisel analüüsiti eraldatud vahendite piisavust kolledži materiaalse baasi loomiseks ja häireteta õppetöö läbiviimiseks 1999. aastal, samuti kolledži asutamise ja tegevuse õiguslikku regulatsiooni.

Kontrollitav periood oli 1998. aasta ja 1999. a jaanuar. Kontrollimine viidi läbi Kaitseministeeriumi valitsemisalas asutamisjärgus olevas Balti Kaitsekolledžis, Kaitseministeeriumis, Kaitsejõudude Peastaabis ja Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustes.

Kontrollimise ajal tegutses Balti Kaitsekolledž Kaitsejõudude Peastaabi kaudu. Kolledžis töötav Eesti isikkoosseis on määratletud Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste koosseisu kuuluva Balti Kaitsekolledži sektsioonina.
Kooskõlastatult Balti riikidega määras Taani Kaitseministeerium alates 1.08.98 Balti Kaitsekolledži ülema ametikohale Taani armee brigaadikindrali Michael H. Clemmeseni. Kontrollitaval perioodil oli Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste ülem kapten Harry Ints.

Kontrollimisel selgus, et:
1. Vanemstaabiohvitseride koolitus Balti Kaitsekolledžis peaks arvestuste kohaselt olema väliskoolitusega võrreldes Eesti Vabariigi jaoks tõhus. Esimese viie aasta jooksul kulub ühe Eesti õppuri koolitusele Balti Kaitsekolledžis riigieelarve raha aastas 622 tuhat krooni, mis on 1,2 korda odavam välismaalt saadava analoogilise koolituse maksumusest. Alates kuuendast tegutsemisaastast tuleb Eesti Vabariigil tasuda ka enda õppurite arvuga võrdeline osa õppejõududele tehtavatest kulutustest.
Balti Kaitsekolledži asutamise tähtsus Eesti Vabariigile väljendub aga eelkõige

õppeasutuse materiaalse baasi (sealhulgas raamatukogu) loomises, NATO ja Balti riikide vahel koostöö paranemises ja kontaktide tihenemises ning kogemuste omandamises õpetajate õpetamisel.

2. Eesti Vabariigi huvide kaitse Balti Kaitsekolledži asutamisel ei olnud tagatud. Kontrollimise ajaks ei olnud ministeeriumi rahvusvahelise koostöö osakonna juhataja Lauri Lindström Eesti poolse esindajana ametlikult määratud Balti Kaitsekolledži nõukogu koosseisu.

3. Kaitsejõudude Peastaap ei olnud kehtestanud kindlat tegutsemisskeemi ega käsuliini Balti Kaitsekolledži Eesti kontingendi ja kolledži teenindamise kohta. Kaitsejõudude Ühendatud Õppeasutuste koosseisu kuulunud kolledžit teenindavate teenistujate (valve, korraldus, Eesti poolse eelarve haldamine jne) kohustused ja õigused ei olnud määratletud.

4. Reguleerimata on lähetuses oleva Balti Kaitsekolledži Eesti õppuri või teenistuja majutamise ja päevaraha maksmine juhul, kui lähetatule makstakse eluasemekulude kompensatsiooni ja/või toiduraha. Kaitseväeteenistuse seaduse § 104 kehtestab tegevteenistuses oleva kaitseväelase õiguse riigipoolsele tasuta majutamisele ja toidule. Sellest ei järeldu, et pikaajalises lähetuses olevale kaitseväelasele tuleb maksta nii majutus- ja päevaraha kui ka eluasemekulude ja toitlustamise kompensatsiooni.

5. Balti Kaitsekolledži 1999. a kuludeks riigieelarvest eraldatud raha on kontrollija arvates piisav Eesti õppurite ja kolledži korralduskulude katteks. Probleeme võib tekkida vaid Eesti õppurite arvu suurendamisel. Välisõppurite kulusid kompenseerib saatja riik pärast tegelike kulude selgumist ehk ühekuuulise hilinemisega, mis võib tingida katte puumise kolledži jooksvate kulude tähtaegseks tasumiseks.

Kontrollija tegi Kaitseministeeriumile ettepaneku kiirendada Balti riikide üksikasjalike kokkulepete sõlmimist kolledži, selle isikkoosseisu ja vara staatuse määramisel, korraldada Balti Kaitsekolledži registreerimine õppeasutusena enne 1. augustit 1999 ning kehtestada lähetatud kaitseväelastele majutamise ja toiduraha kompensatsiooni maksmise regulatsioon. Kontrollija tegi ettepaneku Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustele pidada eraldi arvestust kolledži kulutuste kohta ja Balti Kaitsekolledžile valmistada ette kolledži finantseerimise omapära arvestavad raamatupidamise sise-eeskirjad.

Aktile esitatud selgitustes teatas Kaitseministeerium, et mais on kavandatud allkirjastada Balti riikide protokoll, millega määratletakse kolledži ning tema isikkoosseisu, varade ja rahaliste vahendite staatus. Õigusosakonnale anti ülesanne koostada täiendav toitlustuskulude kompenseerimise regulatsioon. Ei saa nõustuda ministeeriumi seisukohaga, et täiendamist ei vaja lähetatud kaitseväelasele eluasemekulude kompensatsiooni maksmise kord.
Baltimaade 14.06.99 allkirjastatud protokollis ei ole määratletud kolledži õiguslik staatus

piisava selgusega. Ka kolledži omandi, finantside ja vara staatus jäi üldsõnaliseks, protokolli artikkel 5 käsitleb vaid nende puutumatuse küsimusi. Õppetöö algab augustis enne eelnimetatud protokolli ratifitseerimist Riigikogus.
Balti Kaitsekolledž nõustus aktis tehtud järelduste ja ettepanekutega.

Kontrollimise materjalide põhjal O T S U S T A N:

1 Märkida, et vanemstaabiohvitseride koolitus Balti Kaitsekolledžis peaks arvestuste kohaselt esimese viie aasta jooksul olema tõhus. Õppetöö alguseks ei ole aga kolledži asutamine lõpule viidud.

2 Nõustuda kontrolliaktis tehtud järelduste ja ettepanekutega.

3 Teha kaitseministrile ettepanek taotleda Balti riikide 14.06.99 allkirjastatud protokolli täpsustamist Balti Kaitsekolledži ning tema omandi, finantside ja vara staatuse küsimustes.

4 Kaitseministeeriumil, Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustel ja Balti Kaitsekolledžil teatada 1.10.99 kontrolliaktis tehtud ettepanekute rakendamise tulemustest.

Liidia Heinlo
Peakontrolör

KAITSEMINISTEERIUM

Hr Peeter Lätt
Riigikontroll
Narva mnt 4
15013 TALLINN

Teie 16.07.1999 nr 50-22/2056
Meie 12.07.99 nr 1-100/3768

Vastus Riigikonrolli peakontrolöri
15.07.1999.a otsusele nr 50-13/13

Riigikontrolli peakontrolöri Liidia Heinlo otsuses nr 50-13/13 "Balti Kaitsekolledzi rajamise ja eraldatud vahendite kasutamise tõhususe kontroll" tehtud etepanekute kohta Kaitseministeeriumile (edaspidi KM) teatame alljärgnevat:

"Vastastikuse mõistmise memorandum Eesti Vabariigi kaitseministri, Läti Vabariigi kaitseministri, Leedu Vabariigi rahvusliku kaitseministri ja Taani kuningriigi kaitseministri, Soome Vabariigi kaitseministri, Saksamaa Liitvabariigi kaitseministri, Madalmaade Kuningriigi kaitseministri, Norra Kuningriigi kaitseministri, Poola Vabariigi rahvusliku kaitseministri, Rootsi Kuningriigi kaitseministri, Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendatud Kuningriigi kaitseministri vahel koostöö kohta Eesti Vabariigis asuva Balti Kaitsekolledzi rajamisel, tegutsemise, juhtimisel ning esialgsel finantseerimisel ja personali lähetamisel ", sõlmitud Brüsselis 12. juunil 1998.a on täpselt määratletud kolledzi omanikud, juhtorganid, varade soetamine ja finantseerimise allikad samuti personali lähetused ja raamatupidamise alused, mis toimuvad võõrustava osapoole õigusaktide alusel s.t. Eestis kehtivate õigusaktide järgi. Nimetatud küsimused on kirjeldatud vastastikuse mõistmise memorandumi 9 ja 10 osas ning lisas C. Balti Kaitsekolledzi raamatupidamine juhindub raamatupidamise seadusest RT I 1994,48,790 ja arvestust peetakse eelarvelise raamatupidamise kontoplaani järgi.

Eesti, Läti ja Leedu valitsuste vahelise protokolli ratifitseerimine Balti Kaitsekolledzi ja tema isikkooseisu staatuse kohta on läbinud Riigikogus esimese lugemise ning kuni selle dokumendi ratifitseerimiseni ei saa määratleda ka kolledzi õiguslikku staatust. KM on seisukohal, et Balti Kaitsekolledz on rahvusvaheline sõjaline õppeasutus ja registreeritakse Eesti rahvusvahelise koostööprogrammina.

Siseorna - eestiri ei räägi ...ed
Lariscad EV õigus- süsteem ei näe se list ...

KM 1165811

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 12.10.99 Reg nr 2873/50 22/3056

Sakala 1
15094 Tallinn
Reg nr 01183758

Tel 6406 012
Faks 6406 001

Eesti Ühispank
a/a 10052032216004
kood 401

12

Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 13.04.1995.a määrusega nr 185 kinnitatud "Lepingulises tegevteenistuses olevate kaitseväelaste eluruumidega varustamise korrast" makstakse kaitseväelastele eluasemekulude kompensatsiooni vastavalt määruse lisas kinnitatud piirmääradele. KM ei pea vajalikuks käsitleda Balti Kaitsekolledzisse õppuri ametikohale nimetatavate kaitseväelaste õppeperioodi lähetusena ja ei maksa sellel ajal lähetuse tasu. Samuti on kaitseväeteenistuse seaduse § 104 lõike 1 järgi lepinulises tegevteenistuses oleval kaitseväelasel õigus toidurahale ja kuna õpingute ajal leping ei katke siis KM ei näe põhjust päevaraha maksmiseks sellel perioodil.

Balti Kaitsekolledzi raamatupidamine toimub lahus Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuse raamatupidamisest ja raamatupidamise siseeeskirjad saab väljatöötada siis kui on määratud kolledzi juriidiline staatus. On koostatud raamatupidamise poolaasta aruanne ja kolledzi raamatupidamise korraldust kontrollis Rootsi finantskontrolör, kes jäi sellega rahule. Kahtlemata oleme nõus, et Balti Kolledzi raamatupidamisel tuleb arvestada eripära ja kontoplaanis tuua välja kõigi rahade ja väärtuste liikumine ning määrata vastutavad isikud.
Balti Kaitsekolledzi nõukogusse on määratud KM poolt ministeeriumi nõunik Jaan Kuks.

Lugupidamisega

Tarmo Mänd
Kantsler

Maie Rello 640 6049